

Goigs a llaor de la Mare de Déu patrona de PALERA

i venerada en la seva Església Parroquial (Bisbat de Girona)

Oh Regina benamada
i de gràcies tresorera,
Verge Santa de Palera
protegiu eixa contrada!

Com magnòlia exquisida
de puríssima sentó,
us contempla embadalida
la vall tota amb efusió.
Blanca rosa de Saró
que en la nostra riba es bada,
Verge Santa etc.

Al recés del Monestir
del «Sepulcre de Palera»,
un casal us van bastir
a dejús de la carrera
Sou la guia i la drecera
que al Cel mena sens marrada.
Verge Santa etc.

Us cantà les benaurances
aquell clòs benedictí
i ben prompte les lloances
arreu van repercutí.
Fins del més llunyà confi
vareu ésser invocada.
Verge Santa etc.

I d'act que l'ermitatge
devingués casa pairal,
on rebéreu l'homenatge
dels veïns d'aquest rodal,
i en església parroquial
s'erigi la vostra estada.
Verge Santa etc.

Vingué un temps que la follia
enrunà el vell Priorat,
esperçant la pagedista
que us amà i servi de grat.
Fins en jorn ben dissortat
vostra llar fou profanada.
Verge Santa etc.

Mes, al Bisbe de Girona,
inspiràreu vostre plant,
qui volgué, fins en persona,
restablir aquest lloc sant,
i manà que en endavant
de nou fóssiu venerada.
Verge Santa etc.

Vostra alabastrina imatge,
de l'ermita ric tresor,
porta imprès en el visatge
un somriure arrobador,
Com us plau, sadoll d'amor,
veure aci vostra fillada!
Verge Santa etc.

Més gentil que l'olivera
i que els cèdres de l'Hermon;
que no el plàtan de ribera,
el xiprer i el cinamom.
Refulgeix el vostre nom
com l'estrella de l'albada.
Verge Santa etc.

Bella com sarmen florida,
les mullers dels encontorns,
us consagren, Font de Vida,
els seus tendres infantons.

Totes les generacions
us proclamen benaurada.
Verge Santa etc.

Si al Carmel, en profecia,
fóreu núvol resplendent
per el pa de cada dia
deu-nos pluja congrüent,
detenint, Mare clement,
amb el llamp, la pedregada.
Verge Santa etc.

Prodigueu-nos la tendresa,
Mare del Diví Jesús,
no deixant en l'orfanesa
aquest nostre cor il·lús.
En virtuts feu-nos madurs
i seguir vostra petjada.
Verge Santa etc.

Quan la mort sigui arribada,
pel Cel feu-nos de passera,
Verge Santa de Palera
protegiu eixa contrada!

Ÿ. Dignare me, laudare te, Virgo Sacrata.

Ŕ. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

OREMUS

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et Gloriosa Beate Mariae semper Virginis intercessione, a præsentii liberari tristitia et æterna perfrui lætitia. Per Christum, etc. Ŕ. Amen.

Lletra de MIQUEL LLOSAS i SERRAT-CALVO

Música de MOSSEN JOSEP MAIDEU i AUGUET, pura.

SANTA MARIA DE PALERA

(Sufragània de Lligordà, Bisbat de Girona)

L'església parroquial de Santa Maria de Palera, avui sufragània de Sant Pere de Lligordà, es troba situada sobre l'extrem d'un petit pujol, en la silenciosa i plena de pau Vall de Palera a menys d'una hora de la Comtal vila de Besalú i a cosa d'un quilòmetre de la carretera de Beuda, desembocant-hi prop el quilòmetre 3 per mitjà d'una carretera apte pel trànsit de carruatges i turismes.

Si bé actualment és per alguns completament desconegut aquest deliciós recó de nostra terra, fou una de les Parròquies més antigues del Bisbat. En un testament del Comte Bisbe Miró de Besalú, corresponent a l'any 377, parla ja de Palera; un altre document del 1075 cita una peça de terra que confinava amb el Sant Sepulcre de Palera i en l'Acta de Consagració de dita Basílica del Sant Sepulcre, que tingué lloc el 1085, diu que aquesta es troba situada en la Parròquia de Santa Maria de Palera. En aquella època se la coneixia amb el nom de Paliera, Paleria i Pelaria. Aquests noms, segons expressió d'alguns autors, vénen de la llengua llatina que anomenava «Pala» a la pell que penja del coll del bou, coneguda vulgarment per barballera, i metafòricament s'aplicà aquest nom a les montanyes i clotades de terres manjades pel pas impetuós de les aigües; pels dos motius queda aquest nom ben imposat a la Vall de Palera, que es troba tancada entre properes serralades i que en la última tramada el seu rieró corra encaixonat per entre singleres de penyals i terratallats formant-s'hi un enjogassat salt d'aigua d'uns 8 metres d'alçada que cau furiós al fons d'un gorg blau. Aquest nom és anàleg al de Pallars i al de Pallarols.

Agafada a la casa pagesívola de «La Masó» es troba l'església Parroquial de Santa Maria. Segons algunes opinions aquesta casa o altra anterior era residència feudal i la primitiva església en fou capella de la casa fins que va ésser convertida en Parroquial guanyant importància en els segles XI i XII a l'establir-se els monjos benedictins oriünds de Santa Maria de la Grassa en el proper priorat del Sant Sepulcre després d'haver-ne disposat durant alguns anys els Canonges Seglars de l'Ordre del Sant Sepulcre de Jerusalem.

L'actual església d'estil romànic, és d'una sola i reduïda nau amb un bonic absis i coberta amb volta d'arcu, formant l'arc apuntat propi del gòtic de transició. Sols quatre finestres té el temple; són d'una mà d'amplada i mes que finestres semblen espilleres per on la llum aguaita sense poder entrar. La casa del Senyor no necessita obrir els ulls davant del més formós paisatge ja que dintre seu hi habita el Creador de tot quant existeix. En el paviment s'hi conserven algunes lloses sepulcrales i també una senzilla però bonica pila baptismal, essent els últims vestigis que ens recorden el caràcter parroquial que fins fa uns 50 anys conservava aquesta. Encara que per la seva senzillesa no en sembli palau de Reina sinó casal humil de Natzaret, en ella s'hi troba bé la Reina de l'univers, baix la Imatge de Maria que la tradició popular cristiana de l'encontrada l'ha invocada sempre en els moments més palpitants de les mares que desitgen o senten en son si el rebroll d'una nova vida.

Tant formosa és i tanta confiança inspira aquesta Bella Imatge de galtes rosades i d'escaient somriure que ja per primera volta el visitant que es postra a les seves plantes no l'anomena Reina, sino que l'invoca com a mare amb el cor obert i ple de confiança; no manquen els que l'anomenen amb tot l'afecte filial, la Mare Somrient o la Verge del Bell-somriure. La mirada dels seus ulls blavosos i el somrient posat dels seus llavis capten la confiança del visitant apar que amb sa mística expressió sembla que busqui en la claror

suau que entra per l'estreta porta de la seva casa a la nombrosa fillada que des d'aquesta vall s'estenen per la formosa i mai prou admirada Garrotxa Gironina.

Fou en el segle XIV, quan l'escultor Cascalls dins un vulgar bloc d'alabastre de Beuda amb el seu gran geni i pulida mà, hi trobà aquesta maravellosa imatge que, envellida per la patina de sis segles, seguim venerant els habitants d'aquestes comarques que en foren un dia Comtat de Besalú, amb el mateix nom que le veneraven nostres passats: «Mare de Déu de Palera». Aquesta agraciada talla de 78 centímetres d'alçada està sentada sobre el mateix bloc, que forma un escaient pedris mig cobert pel seu mantell i com si es trobés sentada en l'escaló d'entrada de sa humil casa Natzaretana. Sentadet sobre son genoll esquerra es troba el Déu Infant que amb la seva mà esquerra ensenya graciosament obert el llibre de la Vida, mentres que amb tres ditets de la seva dreta beneeix somrient la solitària vall de Palera, les serres de la Garrotxa i a tots els visitants que amb fervor i confiança acudeixen a la seva Augusta Mare. La verge aguanta amb la mà dreta un pòmulo o bola del món, bella representació per indicar-nos que és Reina i Mare de la Humanitat. Una corona amerlatada cobreix el seu rostre, símbol el més gran de sobirania damunt el gènere humà, redimida amb la sang Divina del seu Fill. Vesteix un folgat mantell que l'abriga des del cap als peus formant uns escaients plecs damunt les seves cames i genolls. Dit mantell queda recollit sobre son pit corlant-se amb un preciós joell romboidal, deixant entreveure part dels seus vestits i la rossa cabellera que, acariciant llur rostre, cau graciosament i amb dignitat sobre les seves espatlles. La juvenívola innocència de la seva mirada i el conjunt expressiu del seu rostre fan d'Ella la Imatge autèntica d'aquella agraciada i única dona que, per voler de Déu en fou Verge i Mare.

La fúria del 1936, destroçà aquesta Imatge de Vida i Dolçura. Però la Providència Divina volgué que els fragments d'aquesta Joia en fossin recollits, amb un amor sols comparable al que sent un fill per la mare, per la família olofina del senyor Candi Agustí Trilla i inspirant al Sr. Bisbe de Girona, Dr. Josep Cartañà i Inglès, perquè de nou la fes venerar...

*qui volgué fins en persona,
restablir aquest lloc sant,
i manà que en endavant
de nou fóssiu venerada.
Verge Santa de Palera
protegiu eixa contrada!*

Fou el 17 d'octubre de l'Any Marià del 1954, que tingué lloc la reconciliació de la seva Església i reposició de la venerada Imatge. Una gentada de més d'un miler de persones, presidides per l'Excm. Sr. Bisbe, Canonges, Sacerdots i autoritats l'acompanyà des de la Basílica del Sant Sepulcre, on fou beneïda, fins a la seva església titular de Santa Maria. Fou un acte de reposició i amor a la Verge que emocionà a tots els assistents. Prova d'això en foren aquelles paraules de l'exhortació que finalment dirigí el Sr. Bisbe (paraules no acostumades a sentir en aquesta venturosa vall): *Es aquest acte un dels que més m'han emocionat dels molts que he assistit durant els 20 anys que exerceixo el meu sagrat ministeri en aquest Bisbat*. Des d'aquell dia la Imatge benaurada es trova presidint la seva antiga casa, gosant de la pau i solitud de la Vall, oïnt i rebent les visites dels devots que per ésser tant nombrosos pot calificar-se de «Santuari Marià» aquesta diïxosa església bosquetana.